

Księga czarów
Baby Jagi
i słowiańskie praktyki magiczne

MADAME PAMITA

Księga czarów
Baby Jagi

i słowiańskie praktyki magiczne



KOMPLETNY
PRZEWODNIK

JAK TWORZYĆ AMULETY OCHRONNE I TALIZMANY,
PLEŚĆ WIENCE Z ZIÓŁ, ROBIĆ ZACZAROWANE
MOTANKI ORAZ PRACOWAĆ Z DUCHAMI LASU



STUDIO
ASTROPSYCHOLOGII
Jeszcze lepsze jutro

REDAKCJA: Ewelina Kuryłowicz
SKŁAD: Krzysztof Nierodziński
PROJEKT OKŁADKI: Krzysztof Nierodziński
TŁUMACZENIE: Kamila Knockenhauer

Wydanie I
Białystok 2022
ISBN 978-83-8301-163-9

Tytuł oryginału: *Baba Yaga's Book of Witchcraft*

“Translated from”
Baba Yaga's Book of Witchcraft
Slavic Magic from the Witch of the Woods
Copyright © 2022 Madame Pamita
Interior illustrations by Sara Koncilja
Published by Llewellyn Publications
Woodbury, MN 55125 USA
www.llewellyn.com

© Copyright for the Polish edition by Studio Astropsychologii, Białystok 2020
All rights reserved, including the right of reproduction in whole or in part in any form.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Bez uprzedniej pisemnej zgody wydawcy żadna część tej książki nie może być powielana w jakimkolwiek procesie mechanicznym, fotograficznym lub elektronicznym ani w formie nagrania fonograficznego. Nie może też być przechowywana w systemie wyszukiwania, przesyłana lub w inny sposób kopiowana do użytku publicznego lub prywatnego – w inny sposób niż „dozwolony użytek” obejmujący krótkie cytaty zawarte w artykułach i recenzjach.

Książka ta zawiera informacje dotyczące zdrowia. Wydawca dołożył wszelkich starań, aby były one pełne, rzetelne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy w momencie publikacji. Tym niemniej nie powinny one zastępować porady lekarza lub dietetyka, ani też być traktowane jako konsultacja medyczna lub inna. Jeśli podejrzewasz u siebie problemy zdrowotne lub wiesz o nich, powinieneś koniecznie skonsultować się z lekarzem, zanim samodzielnie rozpoczniesz jakikolwiek program poprawy zdrowia. Wydawca ani Autor nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za jakiegokolwiek negatywne skutki dla zdrowia, mogące wystąpić w wyniku stosowania zaprezentowanych w książce metod.



Bądź na bieżąco i śledź nasze wydawnictwo na Facebooku.
www.facebook.com/Wydawnictwo.Studio.Astropsychologii

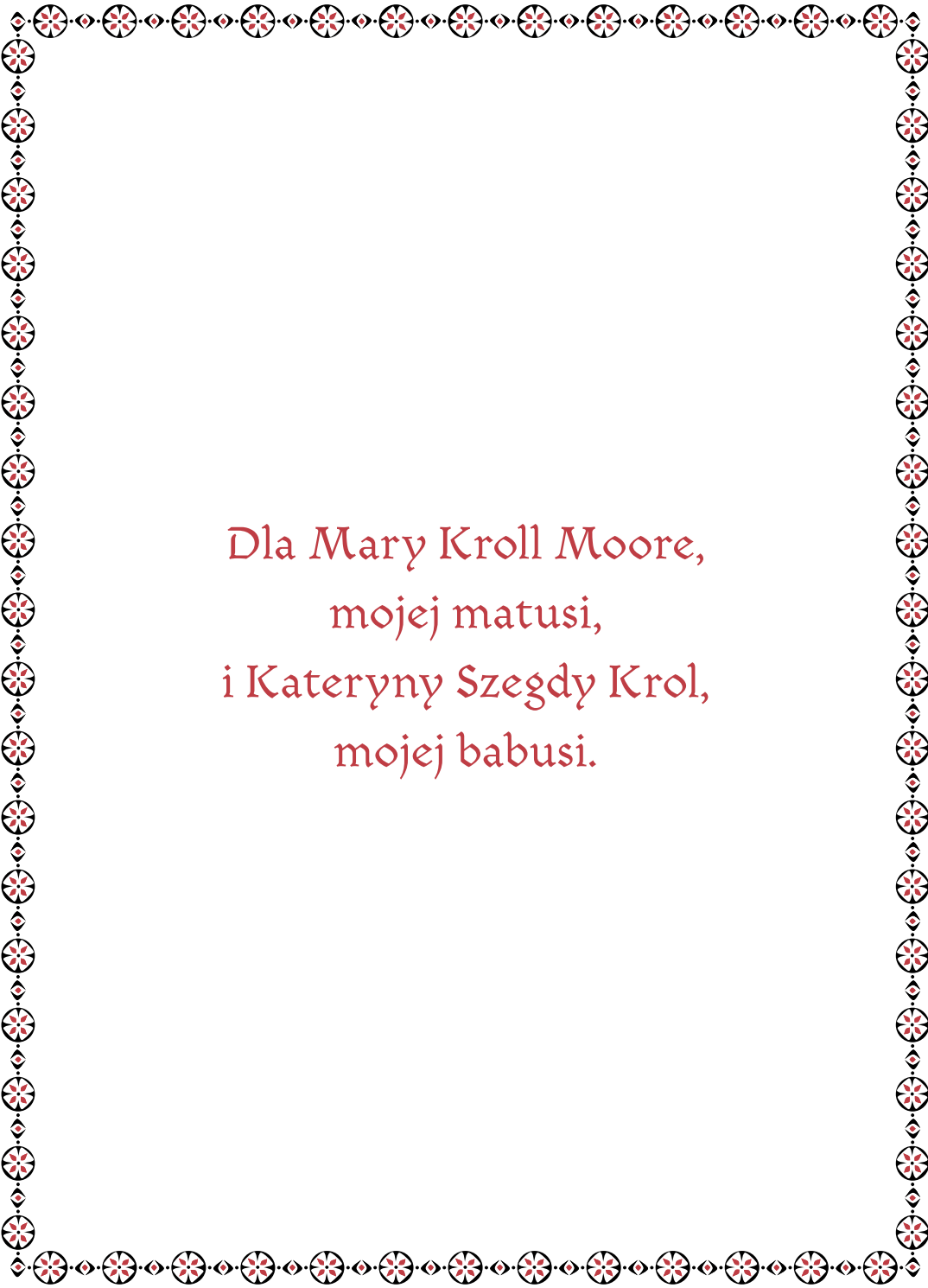


STUDIO
ASTROPSYCHOLOGII
jeszcze lepsze jutro

15-762 Białystok
ul. Antoniuk Fabr. 55/24
85 662 92 67 – redakcja
85 654 78 06 – sekretariat
85 653 13 03 – dział handlowy – hurt
85 654 78 35 – www.talizman.pl – detal
strona wydawnictwa: www.studioastro.pl

Więcej informacji znajdziesz na portalu www.psychotronika.pl

PRINTED IN POLAND



Dla Mary Kroll Moore,
mojej matysi,
i Kateryny Szegdy Krol,
mojej babusi.

Spis treści

	<i>Podziękowania</i>	9
	<i>Przedmowa</i>	13
	<i>Wprowadzenie</i>	15
Rozdział 1	<i>Wyszywanka – magiczny ścieg</i>	19
Rozdział 2	<i>Motanka – żywa kukiełka</i>	35
Rozdział 3	<i>Domowik – duch domu</i>	45
Rozdział 4	<i>Rozdrozija – rozdroża</i>	59
Rozdział 5	<i>Lisowik – władca lasów</i>	79
Rozdział 6	<i>Rusalki – duchy jezior</i>	91
Rozdział 7	<i>Zaklinania – magiczne słowa</i>	107
Rozdział 8	<i>Chatynka i pokut – domek i ołtarz</i>	119
Rozdział 9	<i>Vidma – wiedźma</i>	133
Rozdział 10	<i>Yizha – zaczarowana żywność</i>	145
Rozdział 11	<i>Picz – piec</i>	165
Rozdział 12	<i>Wereteno – wrzeciono</i>	175
Rozdział 13	<i>Kraszanki i pisaniki – dekorowane jajka</i>	189
Rozdział 14	<i>Tkackij Verstat – krosna</i>	205
Rozdział 15	<i>Wolossja – włosy</i>	215
Rozdział 16	<i>Stupa – moździerz i tłuczek</i>	229
Rozdział 17	<i>Mati Zemlja – Matka Ziemia</i>	239
Rozdział 18	<i>Łaznja – łaźnia</i>	253
Rozdział 19	<i>Żywa i Mertwa Voda – wody życia i śmierci</i>	267
Rozdział 20	<i>Kistky – kości</i>	289
Rozdział 21	<i>Kolo – koło</i>	305
Załącznik I	<i>Magiczne rośliny i ich znaczenie</i>	309
Załącznik II	<i>Magiczne powiązania kolorów</i>	313
	<i>Słownictwo</i>	315
	<i>O Autorce</i>	321
	<i>Bibliografia</i>	323

Podziękowania

Napisanie tej książki było monumentalnym zadaniem godnym BabyJagi. Było wiele momentów, kiedy szczerze czułam, jakbym próbowała oddzielić górę ziarnek maku od pszenicy albo uprząć w ciągu jednego dnia cały pokój konopi. Jednak, podobnie jak Wasylina, z magiczną pomocą wielu niesamowitych osób udało mi się osiągnąć to, co czasami wydawało mi się niemożliwym przedsięwzięciem.

Po pierwsze, chciałabym podziękować wspaniałym Ukrainkom i kobietom z ukraińskiej diaspory, które gromadziły się wokół mnie, doradzały mi, tłumaczyły i prowadziły mnie podczas pisania: Chriscie Lynn, która szczerze dzieliła się ze mną swoimi ukraińskimi praktykami duchowymi i zabierała mnie w niezliczone podróże duchowe do niższego świata po mądre rady Baby Jagi; mojej siostrze wiedźmie Katie Karpetz, która dała mi *The Word and the Wax*, książkę, która otworzyła mi wszystkie drzwi i która jest prawdopodobnie jedyną osobą, tak bardzo jak ja zafascynowaną ukraińską magią; Dianie Tummini, która pieczołowicie przetłumaczyła niezliczone filmy wideo przedstawiające słowa Szeptuch; i mojemu pięknemu ukraińskiemu aniołowi, Liudmile (Milli) Rybak, która sprawdziła moją pisownię, poprawiła akcent, zweryfikowała i podzieliła się ze mną całą magią, która do dziś istnieje na Ukrainie. Ogromne, ciepłe ukraińskie djakuju! Bez Was, cztery magiczne kobiety, ta książka by nie powstała.

Chciałabym również podziękować kilku błyskotliwym naukowcom i duszom, które znam tylko z Internetu, ale które hojnie dzieliły się swoimi badaniami w eterze, i pomogły mi się uziemić i poprowadziły mnie: Patricii Robin Woodruff, Lubie Pietruszy, Oldze Stanton i Andrijowi Dorosz. Dziękuję Wam za tak szczodre dzielenie się mądrością i folklorem dawnych czasów.

Chciałabym również podziękować mojej rodzinie Llewellyn, która nadal z taką miłością mnie wspiera i i udziela mi mądrych rad, dopingując mnie i wyprowadzając z lasu za każdym razem, gdy schodzę z dobrze znanej ścieżki: Elysii Gallo dziękuję za pomoc w rozplątywaniu licznych kłębków językowych; Kat Neff dziękuję za to, że zawsze wychwalasz książki, które Ci przynoszę; Annie Levine dziękuję za dawanie mi okazji do nauczania

i dzielenia się; Sami Sherratt dziękuję za delikatne czesanie i zaplatanie moich słów; i Bill Krause, dziękuję Ci za bycie kapitanem, który prowadzi nas wszystkich przez niebo do raju, jakim jest prawdziwa książka zrodzona na tym świecie. Jestem ogromnie wdzięczna za Waszą życzliwość i pomoc.

Bez mojego wspaniałego zespołu w Parlamencie Cudów, który pilnuje chatki na kurzej nóżce, nie byłabym w stanie poświęcić setek godzin na badania i napisanie tej książki. Dziękuję drogiej Chelsea Iovino, Romie Bo, Bridget Tuboly i mojemu drogiemu Manfredowi Hoferowi za podtrzymywanie magii, gdy byłam w mojej podróży przez las.

Moim słodkim przyjaciółom, którzy słuchali i rozumieli, gdy milion razy powtarzałam: „Nie mogę! nie mogę! Pracuję nad moją książką”, przekazuję Wam wszystkie moje najlepsze czarodziejskie magiczne błogosławieństwa. Jestem gotowa zrealizować te wszystkie obiecane czeki: Judy Pokonosky, Joseph James, Gwendolyn Pogrowski, James Divine i Chris Onareo. Kocham Was bardziej, niż Baba Jaga kocha rozwydrzone dziecko i/lub przekąskę o północy.

Chcę też podziękować Krisowi Jecenowi i wszystkim z focused.space, którzy utrzymywali mnie na dobrej drodze w te poranki, kiedy wołałabym raczej bawić się z Duchami Jeziora, zamiast pisać książkę.

Moim przyjaciółom, Quecie Allred i Michaelowi Love, którzy pomogli mi nauczyć się prząść, i Halynie Shepko, która nauczyła mnie tkać, jestem bardzo wdzięczna za to, że podtrzymujecie te starożytne rzemiosła przy życiu i dzielicie się swoimi darami.

Dziękuję mojej przyjaciółce z Instagrama Maisy Bacon, która podzieliła się wspaniałymi zdjęciami przedstawiającymi starosłowiańską estetykę, a także wielomazabawnymi dowcipami, które mnie inspirowały i podtrzymywały na duchu.

Wielkie dzięki dla Dakoty Saint Clare z Catland Books w Bushwick za zorganizowanie moich zajęć na temat ukraińskiej i słowiańskiej magii i danie tej starej czarownicy miejsca, w którym może dzielić się tym, co wie.

Do niesamowitego Spell Squad: kocham Was bardziej, niż słowa mogą to wyrazić. Kiedy przychodzicie na moje warsztaty i wychodzicie, mówiąc: „Hej! Potrafię czarować!”, moje serce jest najszcześliwsze. Nie mogę się doczekać, aby podzielić się z Wami mądrością Baby Jagi i zobaczyć, jak niesamowitą magię tworzycie!

Moim pięknym dzieciom: Morganowi i Isabelle, dziękuję za to, że jesteście najlepsi. Obiecuję, że nigdy nie wrzucę Was do pieca.

Manfredowi, miłości mojego życia– tak miły, dziękuję Ci dwa razy! Dziękuję za Twoją miłość, pomoc i prawdziwe partnerstwo. To właśnie podczas naszych wakacji ta książka wzięła swój początek. Nie mogę się doczekać, kiedy znów będę mogła latać z Tobą w przestworzach. Jeśli nie znajdziemy moździerza, wystarczy samolot.

Przedmowa

Kości przetrwają. Gdy krew i ciało się rozpadną, kości pozostaną.

Kości naszych przodków wciąż noszą w sobie ich życie, marzenia i nadzieje. Głęboko w grobie na ukraińskim cmentarzu w Pensylwaniispoczywające w grobie kości mojej babci zaczęły się poruszać. Gdzieś pod płatami śniegu i zamarzniętą ziemią kości zaczęły się rozgrzewać i prawie niezauważalnie drgać.

Zawsze, gdy stykałam się z czymś, co łączyło mnie z moimi karpaccimi przodkami– żałobną melodią ludową, ukraińską pisanką wielkanocną, haftowaną bluzką– kości wydawały z siebie małe grzechotanie życia, a potem zapadały w głęboki sen.

I wtedy pojawiał się dźwięk. Tak nietrwały i niezauważalny jak powiew wiosennego wiatru. Dźwięk tak cichy, że zagłuszyłby go delikatny odgłos spadającego liścia. To był dźwięk szumu. Najpierw jedna mała nuta. Potem następna, a potem jeszcze jedna. Stał się melodią. Brzęczenie stawało się coraz silniejsze. Kości mojej babci śpiewały.

I wtedy dotarły do mnie słowa piosenki.

„Pamiętajcie o naszej magii. Nasze drogi nie mogą zostać zapomniane”.

Do jej głosu przyłączył się inny głos. Jej matki, która nauczyła ją, że można wlać воск do wody, aby ustalić źródło choroby.

I jeszcze jeden głos. Jej babci, która nauczyła ją, jak za pomocą lalki *motanki* uzdrowić dziecko znajdujące się w stanie zawieszenia między życiem a śmiercią.

Każdy głos dodawał mocy poprzedzającemu go głosowi. Do nich dołączały kolejne. Otwarte gardła, rytualnie zawodzące swoje żałobne lamentsy *holosinnia*, harmonizując, śpiewając żarliwie i głośno w chórze. Tam i z powrotem, przez pokolenia i pokolenia. Matka za matką, matka za matką. Powrót do trypolskich przodków, którzy stworzyli gliniane jajka i gliniane lalki z symbolami nasyconymi magiczną mocą. I jeszcze dalej wstecz, aż do najdawniejszej z nich. Do *babuszki* wszystkich *babuszek*, babki wszystkich *babek*, do Baby Jagi. I to właśnie ona śpiewała najgłośniej ze wszystkich.

„Opowiedz moją historię, a opowiesz wszystkie historie”.

Chór stał się jeszcze silniejszy i piękniejszy. I wtedy dołączył do niego jeszcze jeden głos. Głos mojej własnej matki, znajomy i wyraźny.

„Pamiętaj, co ci mówiłam. Weź czerwoną nitkę i wykonaj pierwszy ścieg krzyżykowy. Do środka i na zewnątrz. Do środka i na zewnątrz”.

Niemałym wyzwaniem dla zmarłych jest to, aby sprawić, by ich kości śpiewały. Przejście ze świata duchów z powrotem do świata żywych i przekazywanie wiadomości jest bardzo trudne, ale przejście ze świata przodków i obudzenie osoby w świecie materialnym, aby dla ciebie tworzyła, wymaga naprawdę dużej dozy magii. Jestem ogromnie wdzięczna za potężną magię mojej mamy, potężną magię mojej babuszki i potężną magię wszystkich kości wszystkich babuszek, które zaprowadziły mnie aż do pierwszej z nich, Baby Jagi.

Wprowadzenie

Jagiszna, Baba Egi, Jagaja. Każdy kraj słowiański ma swoją własną wersję tego imienia. *Baboj dza, Jedubaba, Jaginja*. Wypowiedziane na głos brzmią jak starożytny śpiew mający wywołać duchy. *Ega, Jagaba, Egabowa*. Setki imion, które zostały opowiedziane w setkach historii. *Indzhi Baba, Iagorniszna, Iezibaba*. Rozsiane po Europie Wschodniej jak haftowana tkanina zszywana z pokolenia na pokolenie. *Jeżibaba, IagaiaBabitsa, Aga Gniszna*.

Kiedy słynny rosyjski pisarz Aleksander Afanasjew zbierał opowieści rosyjskich chłopów i w połowie XIX wieku napisał książkę „Rosyjskie baśnie ludowe”, spośród setek imion czarownicy z lasu wybrał tylko jedno. Piękno i magia, które wplótł w swoje opowieści, zawładnęły wyobraźnią całego świata, a imię, które jej nadał utrwaliło się w świadomości społecznej: Baba Jaga.

Jej opowieści były częścią kilkusetletniej tradycji ustnej, która obejmowała kultury i kraje tak różne jak Polska, Białoruś, Bułgaria, Słowacja, Czechy, Chorwacja, Morawy, Serbia, Słowenia, Galicja, Ukraina, Ruś, Litwa i dziesiątki innych. To prawdziwa czarownica nie znająca granic. Ze względu na powszechność tych opowieści antropolodzy kultury i folklorysty uważają, że Baba Jaga była pierwotnie duchem lub bóstwem, które czczono i honorowano jako Panią Lasu*. Ten niegdyś dziki duch natury, który pomagał myśliwym i zbieraczom, został naznaczony jako „zły” po wprowadzeniu chrześcijaństwa, a niektóre z jej opowieści ewoluowały, aby to odzwierciedlić. Jednak na tych, którzy są skłonni spojrzeć głębiej poza jej pomarszczoną skórę, splecione włosy i kościstą posturę, czeka potężna wiedza.

Moja znajomość z Babą Jagą nawiązała się dzięki ukraińskiemu pochodzeniu mojej rodziny. Dla nas była to Baba Jaga, słynna stara baba, która zjadała dzieci, tak jak czarownica z bajki o Jasiu i Małgosi – z tą różnicą, że była o wiele bardziej ekscytująca, ponieważ latała w ogromnym moździerzku i miała czujący dom, który chodził na kurzych nóżkach. Dopiero gdy zaczęłam bardziej zagłębiać się w ukraińskie praktyki duchowe, dostrzegłam

* Andreas Johns, „Baba Jaga. Tajemnicza postać słowiańskiego folkloru (Muzeum Mitologii Słowiańskiej, 2021)

powiązania między Babą Jagą a duchowymi uzdrowicielami, mądrymi kobietami i czarownicami z Ukrainy. Ta książka skupia się na praktykach duchowych mojego własnego dziedzictwa; jednak osoby zainteresowane magią słowiańską odkryją wiele podobieństw z własnymi tradycjami.

W niektórych opowieściach Baba Jaga pojawia się nie jako jedna kobieta, ale jako trzy siostry, wszystkie o imieniu Baba Jaga. Pomyśl więc o tym, co napisałam wcześniej: ukraińska Baba Jaga poszukuje swoich licznych sióstr rozsianych po całym słowiańskim świecie. Baba Jaga inspirowała opowieści w tak wielu krajach przez setki, jeśli nie tysiące lat będzie to czynić nadal w przyszłości. Mam nadzieję, że moje słowa zainspirują ludzi z innych krajów i kultur do podjęcia tego wątku Baby Jagi i opowiedzenia historii jej licznych sióstr.

Jeśli kiedykolwiek słyszałeś bajkę, w której bohater lub bohaterka spotyka Babę Jagę, wiesz, że jest ona bardzo zwodnicza. Tacy ludzie jak ona są nauczycielami. A Baba Jaga, jak wszyscy najlepsi nauczyciele, jest pośrednia w swoim przekazie. Oferuje uczniom zagadki, które w danej chwili wydają się tajemnicze, ale koniec końców przynoszą ogromne olśnienie.

Ta książka jest właśnie taka jak Baba Jaga. W miarę przewracania kartek, będziesz wkraczał w baśń i podążał tajemniczą, krętą ścieżką, która czasami może wydawać się kapryśna, mglista, zbyt wolna, zbyt szybka, a czasem nawet frustrująca. Ta ścieżka jest otwarta dla każdego, ale nie jest dla wszystkich. Podobnie jak bohaterowie, którzy spotykają Babę Jagę, osoba, która bierze do ręki tę książkę, może zdecydować się pójść na skrót, odłożyć spotkanie na później lub całkowicie zawrócić do domu. Jeśli jednak pójdziesz okrężną drogą u boku bohaterki naszej opowieści, to nawiądziesz głęboką relację z Babą Jagą i poznasz dary i mądrość, o których istnieniu w tobie nie miałeś pojęcia.

Twoja podróż w tej książce zaczyna się jak wszystkie dobre podróże, od opowieści. Każdy rozdział rozpoczyna się epizodem bajki, która będzie przewijać się przez całą książkę. Jak we wszystkich bajkach, kryje się w nich coś więcej, niż to, co widać na pierwszy rzut oka. Zaprzyjajnisz się z bohaterami i wejdiesz do ich świata, aby zdobyć spostrzeżenia, które będziesz mógł przenieść do swojego życia. Historia, którą tu dla ciebie snuję, jest luźno powiązana z fabułą słynnej baśni „Wasyliś Piękna”, a elementy z innych opowieści o Babie Jadze zostały wplecione po to, by stworzyć coś zupełnie nowego. Ta nowość to między innymi ukraińskie imię bohaterki – Wasylina.

W drugiej części każdego rozdziału na scenę wkracza sama Baba Jaga, by podzielić się swoimi mądrościami w charakterystyczny dla siebie, uroczo kliwy sposób. Oczywiście, ma ona swoje zdanie, opowiada o specjalnych wierzeniach i tradycjach, które pojawiają się w opowieści. Może nie zawsze docenisz to, co ma do powiedzenia (stare kobiety są znane z tego, że nie potrafią filtrować informacji), ale zawsze będzie prawdomówna, a to, co powie, zawsze może okazać się przydatne.

W trzeciej części rozdziału przedstawię inne ujęcie tego tematu, ucząc cię, jak wprowadzić tradycyjną magię słowiańską do swojej współczesnej praktyki duchowej. Oderwę cię od zwykłego czytania baśni i wprowadzę w magię, która przeniesie cię bezpośrednio do świata Baby Jagi. Jak trzy pasma włosów w warkoczu, te trzy wątki dadzą ci możliwość takiego ich splecenia ze sobą, aby stworzyć własną kompozycję.

Widzę, że z niecierpliwością czekasz na rozpoczęcie podróży. Pamiętaj: kiedy spotkasz Babę Jagę, bądź pokorny, chętny, pełen szacunku i łaskawy. Pokaż swoje najlepsze maniery, a może nawet zaprosi cię, abyś usiadł obok niej przy piecu. Jeśli zajmiesz miejsce przy ogniu, być może opowie ci swoje historie.

Jeśli będziesz godzinami wysłuchiwać jej opowieści, może uda ci się poznać tajniki jej magii. A jeśli ona nauczy cię swojej magii, będziesz naprawdę bardzo wielkim szczęściarzem.